

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Факультет/інститут Педагогічний

Кафедра педагогіки початкової освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Особливості розв'язування
професійних навчальних ситуацій

Освітня програма «Початкова освіта»

Спеціальність 013 «Початкова освіта»

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № __ від “_” ____ 2020 р.

м. Івано-Франківськ – 2020

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Особливості розв'язування професійних навчальних ситуацій
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Викладач (-і)	Кіліченко О.І.
Контактний телефон викладача	+380673717696
Е-mail викладача	oksana.kilichenko@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Лекційні та практичні заняття, самостійна робота, залік
Обсяг дисципліни	90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Очні та онлайн консультації: 1,5 год. вівторок 5 пара. Запитання можна надсилати на електронну пошту, що вказана у силабусі.
2. Анотація до курсу	
Освітній процес у початковій школі складається із системи педагогічних ситуацій, кожна із яких може мати декілька розв'язків. Зміст дисципліни включає розгляд системи педагогічних ситуацій як складових освітнього процесу та навчальних ситуацій як способів професійної підготовки. Також визначено форми і методи їх розв'язків.	
3. Мета та цілі курсу	
Метою викладання навчальної дисципліни «Особливості розв'язування навчальних ситуацій» є практична підготовка майбутніх учителів початкової школи в умовах квазіпрактики.	
4. Компетентності	
<p>Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати типові спеціалізовані завдання, педагогічні ситуації та практичні проблеми в професійно-педагогічній діяльності, що передбачають застосування теоретичних положень педагогіки, психології та окремих методик навчання, проведення досліджень і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов і вимог.</p> <p>Загальні компетентності. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність спілкуватися державною мовою здатність генерувати нові ідеї, творчо підходити до розв'язання освітніх та наукових проблем здатність ухвалювати обґрунтовані рішення, використовувати теоретичні знання для розв'язання професійно-педагогічних проблем; уміння застосовувати базові знання для оволодіння професійно орієнтованими дисциплінами та в науково-дослідницькій і професійній діяльності здатність до творчого пошуку, нестандартного розв'язання педагогічних проблем і ситуацій, ефективного розв'язання освітніх проблем нестандартними способами;</p> <p>Спеціальні (фахові) компетентності Здатність до застосування знань про особливості комунікативної діяльності учнів класу /учня початкової школи, взаємостосунки вчителя та учнів, закономірності педагогічного спілкування, соціальної ситуації, ситуацій міжособистісної взаємодії; уміння застосовувати ці знання у моделюванні навчально-виховного процесу в початковій школі. Здатність до проектування, організації, оцінювання, рефлексії та коригування навчально-виховного процесу у початковій ланці освіти. Здатність актуалізувати та застосовувати комунікативні знання, навички, уміння, установки, стратегії і тактики комунікативної поведінки, здобутий досвід комунікативної діяльності, а також індивідуально-психологічні якості особистості задля успішного здійснення в конкретних умовах педагогічної комунікативної діяльності з молодшими школярами, батьками, колегами</p>	
5. Результати навчання	

Здатність продемонструвати знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень

Здатність продемонструвати знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень;

здатність продемонструвати знання основ професійно-орієнтованих дисциплін спеціальності в галузі організації навчально-виховного процесу в початковій школі та ЗВО; критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять організації навчально-виховного процесу в початковій школі;

вміти застосовувати знання і розуміння для ідентифікації, формулювання і розв'язання професійних педагогічних ситуацій;

вміти поєднувати теорію і практику, а також приймати рішення та виробляти стратегію діяльності для вирішення завдань спеціальності з урахуванням загальнолюдських цінностей, суспільних, державних та професійних інтересів;

вміти здійснювати пошук інформації в різних джерелах для розв'язування професійно-педагогічних ситуацій

здатність до творчого пошуку, нестандартного розв'язання педагогічних проблем і ситуацій, ефективного розв'язання освітніх проблем нестандартними способами;

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	16
семінарські заняття / практичні / лабораторні	14
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3	Початкова освіта	2	вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Педагогічна ситуація і педагогічна задача. Педагогічна ситуація, як складова педагогічного процесу. Педагогічна ситуація, як спосіб підготовки майбутніх учителів початкової школи. Місце і роль навчально-педагогічних ситуацій. Вивчення традиційних та альтернативних форм, методів, прийомів організації навчального процесу, як навчально-педагогічні ситуації та задачі.	Л, пр	4, 10, 11, 15, 16, 20, 22, 25, 28, 29, 30, 33,	Опрацюйте праці В.Сухомлинського «Серце віддаю дітям», «Лист про педагогічну етику», Ш.Амонашвілі «Добрий день, діти!» та виділіть педагогічні ситуації.	Максимальна оцінка -5	1 тиждень
Тема 2. Навчальна ситуація і її роль у підготовці майбутніх учителів до професійної діяльності.	Л, пр	9, 11, 13, 16, 17, 23, 25, 26, 28, 30, 33, 34	Конкретизуйте особливості навчальних ситуацій? Змодельуйте організацію і розв'язування навчальних	Максимальна оцінка -5	1 тиждень

<p>Навчальна ситуація, як складова педагогічного процесу.</p> <p>Види навчальних ситуацій. Ситуація за ключовим словом.</p> <p>Компетентностно-орієнтовані ситуації на основі таксономії Б. Блума. Соціально-педагогічні ситуації.</p> <p>Ситуації контекстні.</p>			<p>ситуацій із використанням класифікації їх видів.</p> <p>Змодельуйте навчальні ситуації, де відображені «Щоденні 3», «Щоденні 5».</p>		
<p>Тема 3. Організація контекстного навчання. Сутність понять «контекст» і «контекстне навчання».</p> <p>Джерела теорії і технологій контекстного навчання. Принципи організації контекстного навчання.</p>	Л, пр	1, 2, 5, 6, 7, 12, 18, 37, 41	<p>Визначіть основні характеристики контекстів, характеризуючи «Ранкові зустрічі», як педагогічні ситуації.</p> <p>Опрацюючи статі С. Лисенкової. «Легко навчатися», С.Логачевської «Диференціація навчання» визначіть вплив зміни контексту на формування навчальних компетентностей учнів.</p>	Максимальна оцінка -5	1 тиждень
<p>Тема 4. Система розв'язування навчально-професійних ситуацій.</p> <p>Дослідження напрямів підготовки майбутніх учителів початкової школи до розв'язування навчальних ситуацій, які ґрунтуються на етапах підготовки і спрямовані на засвоєння професійних знань, умінь та навичок: осмислення, розуміння значення використання педагогічних ситуацій як навчального матеріалу у професійній підготовці майбутніх учителів.</p> <p>Аналіз педагогічних ситуацій і результатів рішень. Дослідження педагогічних ситуацій</p> <p>Проектування (модельовання, конструювання) самої ситуації, способів її розв'язання.</p> <p>Програвання.</p> <p>Алгоритми розв'язування навчальних ситуацій.</p>	Л, пр	4, 7, 8, 15, 16, 17, 19, 27, 28, 34, 36	<p>Змодельуйте розв'язки навчально-професійних ситуацій, дотримуючись алгоритмів.</p>	Максимальна оцінка -5	1 тиждень
<p>Тема 5. Кластерний аналіз у процесі вирішення навчальних ситуацій. Кластер, як основа групування навчальних ситуацій.</p>	Л, пр	5, 14, 35, 36, 39, 40, 42	<p>Проаналізуйте урок і спроектуйте педагогічну ситуацію з навчального процесу в початковій школі з використанням кластерного підходу.</p>	Максимальна оцінка -5	1 тиждень

Суть і особливості групування навчальних ситуацій за допомогою кластера.					
Тема 6. Ігрові методи розв'язування ситуацій. Імітаційне моделювання. Рольові ігри. Ділові ігри. Професійно-педагогічний тренінг.	Л, пр	4, 6, 19, 25, 28	Проаналізуйте ігрові методи розв'язування навчально-професійних ситуацій і спроектуйте їх використання на дисциплінах педагогічного циклу	Максимальна оцінка -5	1 тиждень
Тема 7-8. Методика використання кейсів в процесі вивчення педагогічних дисциплін. Історія виникнення кейс-методу. Мета і суть навчання за допомогою кейсів. Види кейсів. Вимоги до кейсу. Вимоги до організації кейс-методів. Алгоритм роботи із кейсом. Варіанти і форми організації проведення занять із використанням кейсів. Етапи роботи із кейсом. Матриця оцінювання виконання ситуаційних завдань.	Л, пр	7, 8, 9, 28, 31	Змодельуйте кейси навчально-професійних ситуацій	Максимальна оцінка -5	1 тиждень

7. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	<p>Структура розподілу балів, які студенти упродовж семестру можуть отримати (максимальну кількість балів – 100 б.): Усні відповіді - 56 ставляться вибірково, під час опитування на семінарі або за підготовку і презентацію доповіді (визначається середнє арифметичне і множиться на 2. Максимальна кількість балів – 50) Самостійна робота – 50 балів. Підсумковий контроль – залік. Сумарна кількість – 100 балів. Підсумок викладається за національною шкалою:</p> <p>Оцінювання знань студентів здійснюється, як за основну відповідь, так і за доповнення.</p> <p>А «Відмінно» – теоретичний зміст курсу засвоєний повністю, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з засвоєним матеріалом сформовані, всі передбачені програмою навчання завдання виконані, якість їх виконання оцінена кількістю балів, близькою до максимального.</p> <p>В «Дуже добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний повністю, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з засвоєним матеріалом в основному сформовані, всі передбачені програмою навчання завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінена кількістю балів, близькою до максимального.</p> <p>С «Добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний повністю, без прогалин, деякі практичні навички роботи з засвоєним матеріалом в основному сформовані, всі передбачені програмою навчання завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінена кількістю балів, близькою до максимального.</p> <p>Д «Задовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково, але прогалини не мають суттєвого характеру, необхідні практичні навички роботи з засвоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання завдань виконані, деякі з виконаних завдань, можливо містять помилки.</p> <p>Е «Достатньо» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато з передбачених</p>
-----------------------------------	---

	<p>програмою навчання завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінені кількістю балів, близькою до мінімального.</p> <p>FX «Умовно незадовільно»– теоретичний зміст курсу засвоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програмою навчання завдань не виконані, або якість їх виконання оцінені кількістю балів, близькою до мінімального. При додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань.</p> <p>F «Безумовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу не засвоєний, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом не приведе до будь-якого значимого підвищення якості виконання навчальних завдань.</p>
Вимоги до письмової роботи	Письмова робота включена у самостійну роботу.
Семінарські заняття	Оцінюється відвідуваність усіх занять упродовж семестру за 3-бальною шкалою. Виступи на практичних заняттях (за заняття від 1-до 5 балів кожне);
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань
8. Політика курсу	
<p>Політика курсу визначає таку організацію навчального процесу із дисципліни, яка спрямована не тільки на вивчення теоретичного матеріалу, але й на формування здатностей організувати виховний процес у початковій школі. З цією метою використовуються дискусії, рольові та ділові ігри, проекти. Схвалюється творчий підхід до відповідей, розв'язування педагогічних ситуацій, моделювання та проектування виховних заходів.</p> <p>У підготовці до усних відповідей неприпустимі плагіат, а до письмових - списування. Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове. Пропуски практичних занять відпрацьовуються наступним чином: опрацювання теми, а також виконання самостійних завдань із теми. Якщо студент пропустив (не відпрацював) більше 50% занять, він повинен скласти тести (дистанційне навчання) і тільки тоді буде допущений до складання екзамену.</p> <p>Для допуску до заліку, обов'язковим є відвідування (з подальшим відпрацюванням) не менше 50% занять та виконання всієї самостійної роботи</p>	
9. Рекомендована література	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Kilichenko O. Contextual training of future teachers of the primary school in the process of solving the educational and professional situations. <i>Proceedings of XVI International scientific conference "World science news". Morrisville, Lulu Press., 2018. 140 p С. 95-98</i> 2. Барська Г. О. (2009). Аналіз стану проблеми застосування контекстного навчання у професійній підготовці майбутніх правознавців на сучасному етапі розвитку освіти . <i>Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України</i>. Вип. 2. : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadsps_2009_2_3 3. Безносок О. О. Контекстне навчання при підготовці сучасного вчителя . <i>Мова, освіта, культура: античні цінності – сучасне застосування: матеріали міжнародного дискусійного форуму</i>, 19-20 травня 2016 р. м. Умань : ФПО Жовтий О. О., 2016. С. 18–22. 2. 4. Біскун В.С. <i>Застосування методу аналізу ситуацій в інтерактивних формах навчання</i> . Режим доступу.http://www.sau.kiev.ua 5. Вербицкий А. А., Калашников В. Г. <i>Категория «контекст» в психологии и педагогике</i>. М.: Университетская книга, 2010. 300 с. 6. Вербицкий А.А. <i>Активное обучение в высшей школе: контекстный подход: методическое пособие</i>. М. : Высшая школа, 1991. 207 с. С.32 7. Герлянд Т. (2015). Особливості впровадження технології контекстного навчання у закладах професійно-технічної освіти / // Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Сер. : Професійна педагогіка. № 10. С. 84-88. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvipto_2015_10_13 8. Гордієнко Н.(2017). Кейс-метод як засіб формування професійної компетентності майбутніх соціальних педагогів і соціальних працівників у вищій школі. <i>Людинознавчі студії. Серія «Педагогіка»</i>. Випуск 4/36. С. 64-73. DOI: 10.24919/2313-2094.4/36.98548 9. Гребенькова Г. В. (11січня 2001). <i>Кейс-метод у професійному навчанні</i>] . // НМЦ ПТО в Одеській області 6 с. Режим доступу : http://www.nmc.od.ua/wpcontent/uploads/2011/01/%D0%9A%D0%B5%D0%B9%D1%81-%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4-%D1%83-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%84%D0%B5%D1%81%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%83-%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%96.doc 10. Демченко О.П.(2014). <i>Виховні ситуації в особистісно зорієнтованому просторі початкової школи</i>. К.: Видавничий Дім «Слово». 416 с. 11. Євтух М. Б., Сердюк О. П. (2003). <i>Соціальна педагогіка : підручник</i>. К.: МАУП, 232 с. Режим доступу : http://imanbooks.com/book_472_page_61 	

12. Желанова В. В. Ж. *Контекстне навчання майбутнього вчителя початкових класів: теорія та технологія* : монографія; Держ. закл. „Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка”. Луганськ : Вид-во «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. 505 с.
13. Зайченко І. (2008). *Педагогіка*. Київ, «Освіта України», «КНТ», 528 с.
14. Кіліченко О. (2015) Кластерний підхід до класифікації навчальних ситуацій у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців. *Пирински книжовни листи: Списание за туристка*. Благоевград : Частно више училище колеж по туризм , <http://cotur.bg/wp-content/uploads/2016/06/Pirinski-Knijovni-Listi-2015.pdf>. 145-149
15. Кіліченко О.І. (2014). Вдосконалення професійного спілкування вчителів початкової школи у процесі розв’язування навчальних ситуацій. *Обрії* : наук.-пед.журн. Івано-Франківськ, № 1(40). С.75-78.
16. Кіліченко О.І. (2014).Розв’язування навчальних ситуацій як спосіб організації професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи*. Умань : Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини. Випуск 51. С. 6-11.
17. Кіліченко О.І. Контекстне навчання, як підґрунтя практичної підготовки майбутніх учителів початкової школи . *Гірська школа в умовах реформування системи освіти: компетентнісний вектор* : монографія. Івано-Франківськ /За наук.ред.д.п.н Оліяр М.П. Івано-Франківськ: Супрун В.П, 2018. С. 146-154.
18. Кіліченко О.І. Принципи впровадження контекстного навчання в процес підготовки майбутніх учителів початкової школи. *Освітній простір України*, 2018. № 12. С. 98-106.
19. Кіліченко О.І., Сав’юк Г.П. (2012). Професійно-педагогічний тренінг як засіб професійного самовдосконалення майбутніх учителів початкових класів. Науковий часопис НПУ ім. М. Драгоманова. Серія 17. Теорія та практика навчання та виховання. Випуск 20. К. :Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова,.С. 82-86
20. Ковальський Теодор Дж. (2003). *Проблемні ситуації в керуванні освітою*. Львів: Літопис. 252 с.
21. Корнеева А. С. (2008). *Кейс-метод как эффективная форма обучения в вузе*. 9 с. Режим доступу: <http://www.sibupk.nsk.su/confer/doklad1.doc>.
22. Кузьмина Н.В. (1967). *Очерки психологии труда учителя*. Л. : Изд.-во ЛГУ., 187с.
23. Кушнір В. А. , Рожкова Н. Г. (2012). Моделі навчальної ситуації з позицій структури навчальної діяльності. *Педагогічний вісник* : Науково-методичний щоквартальний журнал . Кіровоград: Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського . № 4(24). С. 3-14.
24. Лихачев Б. Т.(2001). *Педагогіка*: Курс лекцій : учеб. пособие для студентов педагог, учеб. заведений и слушателей ИПК и ФПК. М.: Юрайт-М, 607с.
25. Матвієнко О.В. (2001). *Метод конкретних педагогічних ситуацій*. К.: Українські пропілеї., 300 с.
26. Мільто Л. О. (2013). *Теорія і технологія розв’язання педагогічних задач* : навч. посіб. Кіровоград : Імекс-ЛТД. 156 с.
27. *Моделирование педагогических ситуаций* / Под ред. Ю.Н.Калюткина, Г.С.Сухобской. (1981). М. : Педагогика., 120с.
28. Орлик О.В. (2012). Кейс-метод і особливості його застосування при підготовці фахівців у ВНЗ. /*Теорія та методика навчання фундаментальних дисциплін у вищій школі*: збірник наукових праць. Кривий Ріг: Видавничий відділ НМетАУ. Випуск VII. – 250 с., С. 128-135.
29. Осадченко І. І. *Теорія і практика ситуаційного навчання у підготовці майбутніх учителів початкової школи* : монографія. Умань : ПП Жовтий, 2011. 414 с.
30. *Педагогічна майстерність: підручник* / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.; За ред. І. А. Зязюна (2004). Київ: «Вища школа». 376 с.
31. Плотников М.В., Чернявская О.С., Кузнецова Ю.В. (2014). *Технология case-study* : учебно-методическое пособ. Н. Новгород : Национальный Исследовательский Университет «Высшая Школа Экономики», 208 с
32. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти» <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-dlya-gromadskogo-obgovorennya-projekt-profstandartu-za-profesiyami-vchitel-pochatkovih-klasiv-zzso-vchitel-zzso>
33. *Психолого-педагогический практикум: учебное пособие* / Авт.-сост. А.К. Быков. (2006). Москва «ТЦ Сфера». 128 с.
34. Систематизированное описание учебных задач и ситуаций, обеспечивающих возможность реализации системы внутренней оценки: дидактические и раздаточные материалы. Режим доступу : standart.edu.ru
35. *Ситуаційна методика навчання: теорія і практика* / Упор. О. Сидоренко, В. Чуба. (2001). К.: Центр інновацій та розвитку. 256 с.
36. Скворцова С.О. Формування професійної компетентності майбутнього вчителя на засадах контекстного навчання. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи*: зб. наук. праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. Умань, 2010. Випуск 35. С. 66 – 71.
37. Соловйова З. В. (1998). *Целенаправленно воспитывающие ситуации в работе классного руководителя с подростками* : дис. на соискание научной степени канд. пед. наук : специальность 13.00.01 «Общая педагогика, история педагогики и образования». Чебоксары. 298 с.
38. Спирин Л.Ф. *Теория и технология решения педагогических задач: развивающееся профессионально-педагогическое обучение и самообразование*, Москва «Рос. пед. Агентство», 1997.
39. Сурмин Ю., Сидоренко А., Лобода В., Фурда А., Катерьяк И. (2002). *Ситуационный анализ, или Анатомия кейс-метода* / Центр инноваций и развития ; Прожект Хармони Инк. ; Программа распространения ситуационной методики обучения / Юрий П. Сурмин (ред.). К. : Центр инноваций и развития, 288с.

40. Ткаченко О. А. (2010). Контекстне навчання у форматі «справожиттєвого» підходу як альтернатива традиційної системи професійної освіти. *Горизонты образования*. № 2 (30). С. 158 – 163
41. Шакиров И. А. (2009) *Антропология педагогических ситуаций* : монография / под ред. В. А. Пятина. Астрахань : Издательский дом «Астраханский университет». 104 с.